

เอกสารและการวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เอกสารที่เกี่ยวข้อง

ภาษาอังกฤษนับเป็นวิชาที่มีความสำคัญยิ่งวิชาหนึ่งในหลักสูตร ประถมศึกษา และหลักสูตรมัธยมศึกษามาเป็นเวลาช้านาน การเรียนการสอนภาษาอังกฤษจึงเป็นที่สนใจของบุคคลในสาขาอาชีพต่าง ๆ ถึงแม้ว่าในปัจจุบัน ภาษาอังกฤษจะไม่เป็นวิชาบังคับในหลักสูตรทั้งสองระดับดังกล่าว แต่ความสำคัญของภาษาอังกฤษก็ได้ลดน้อยลง โรงเรียนส่วนใหญ่ยังคงจัดสอนภาษาอังกฤษให้แก่ักเรียนดังเดิม เพราะนักเรียนส่วนมากยังต้องการเรียนอยู่ ดังที่ สุไร พงษ์ทองเจริญ (2524: 2) ได้กล่าวไว้ว่า "โดยเหตุที่คนไทยนิยมเรียนภาษาอังกฤษกันมาก ประกอบกับเป็นความจำนงของผู้ปกครองด้วย โรงเรียนส่วนใหญ่จึงจัดให้มีการสอนภาษาอังกฤษทั้งในระดับประถมศึกษา และมัธยมศึกษา"

อย่างไรก็ตาม การเรียนการสอนภาษาอังกฤษที่ผ่านมา ยังไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร จากการศึกษาผลสัมฤทธิ์ในวิชาภาษาอังกฤษของเด็กไทยกับเด็กประเทศอื่น พบว่า "ผลสัมฤทธิ์ในวิชาภาษาอังกฤษของเด็กอิสราเอล จัดว่าอยู่ในระดับสูงกว่าเด็กไทยมาก" (สถำนันการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์ 2519: 52) นอกจากนี้ ยังปรากฏว่า เด็กนักเรียนที่จบการศึกษาออกไปแล้วไม่สามารถใช้ภาษาได้ ทำให้ผู้กล่าวกันอยู่เสมอว่า การเรียนการสอนภาษาอังกฤษที่ผ่านมานั้นล้มเหลว ซึ่งถ้าจะพิจารณาถึงสาเหตุ อาจกล่าวได้ว่า ปัญหาเกี่ยวกับครูและวิธีสอนน่าจะเป็นปัญหาสำคัญประการหนึ่ง ทั้งนี้เพราะ ถึงแม้ครูจะมีความรู้ในตัวภาษาสักเพียงไรก็ตาม หากขาดความรู้ด้านวิธีสอน ก็จะมีผลให้การเรียนการสอนไม่ประสบผลสำเร็จ ดังที่ กานดา ณ ถลาง (2515: 18) ได้กล่าวว่า "ความรู้เกี่ยวกับวิธีสอนภาษาอังกฤษเป็นเรื่องสำคัญเรื่องหนึ่ง และเป็นเรื่องจำเป็นสำหรับครูสอนภาษาทุกคนที่จะต้องใฝ่หาความรู้และนำมาเป็นแนวปฏิบัติ ความรู้ในตัวภาษาอังกฤษเองกับความรู้เรื่องวิธีสอน"

ภาษาเป็นของที่ต้องคู่กันไป จะขาดอย่างใดอย่างหนึ่งเสียมิได้"

วิธีสอนภาษาอังกฤษแบบทาง ๆ

ในการสอนภาษาอังกฤษตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ได้มีการพัฒนาวิธีสอนแบบต่าง ๆ มาใช้หลายวิธี สำหรับวิธีสอนภาษาอังกฤษที่สำคัญ อาจสรุปได้ดังนี้

วิธีสอนแบบแปลและไวยากรณ์ (Grammar Translation Method)

เป็นวิธีสอนแบบเก่าแก่ที่สุด มีวิวัฒนาการตั้งแต่สมัยที่ชาวยุโรปเรียนภาษาลาตินและกรีก เป็นวิธีสอนที่เน้นการสอนไวยากรณ์ แปล และการท่องจำคำอธิบายและกฎเกณฑ์ทางไวยากรณ์ต่าง ๆ ผู้สอนใช้ภาษาแม่อธิบายความหมายของคำศัพท์และวิธีการใช้กฎเกณฑ์ต่าง ๆ ทางไวยากรณ์ แบบฝึกหัดต่าง ๆ เป็นแบบฝึกหัดเกี่ยวกับไวยากรณ์และการแปล ในบทเรียนแต่ละบทประกอบด้วยกฎเกณฑ์ทางไวยากรณ์ ส่วนการสอนความหมายของคำจะมีการนำเสนออย่างโดดเด่น

วิธีสอนแบบแปลนี้ เป็นวิธีสอนที่ผู้เรียนไม่ได้เรียนตามธรรมชาติของภาษา และไม่ได้เสริมสร้างทักษะในการพูดที่ผู้เรียนสามารถจะนำไปใช้ได้เลย แมรี ฟินอคเชียโร (Finocchiaro 1982: 3-4) ให้ความเห็นว่า บางครั้งนักเรียนต้องเรียนชนิดของคำที่คนทั่วไปไม่ค่อยได้ใช้ นอกจากนั้น บางครั้งจะพบการแปลในสิ่งที่ไร้สาระในแบบเรียน เช่น ประโยค The pen of my grandfather is on the dresser of my grandmother. หรือ The ice is hot. เป็นต้น

เนื่องจากการแปลเป็นทักษะพิเศษ เพราะไม่มีภาษาใด ๆ ที่จะมีความหมายหรือวิธีใช้เหมือนกันทุกประการ ผู้ที่จะสามารถแปลได้ดี จึงต้องมีความรู้ทั้งสองภาษาเป็นอย่างดีตลอดทั้งมีความรู้เกี่ยวกับเรื่องแปลอย่างกว้างขวาง การสอนด้วยวิธีแปลอย่างเดียวจึงไม่ถูกต้องตามความมุ่งหมายของการเรียนภาษาอังกฤษเบื้องต้น ควรใช้เมื่อผู้เรียนมีความแม่นยำในภาษาที่แล้วเท่านั้น

วิธีสอนแบบตรง (Direct Method) เป็นวิธีสอนที่สืบเนื่อง

จากการต่อต้านการสอนภาษาแบบแปลและไวยากรณ์ กลุ่มนักสอนภาษาในยุโรปจึงได้มีการเคลื่อนไหวที่จะหาวิธีสอนแบบใหม่มาใช้ จึงได้เกิดวิธีสอนแบบตรงขึ้น วิธีสอนแบบนี้มุ่งเน้นให้ผู้เรียนคุ้นเคยกับภาษาอังกฤษ และใช้ภาษาอังกฤษให้ได้มากที่สุด การสอน

ใช้วิธีพูดเป็นหลักโดยไม่ใช้ภาษาของผู้เรียนเลย มีการใช้ท่าทางและอุปกรณ์ประกอบการสอนเพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจความหมายของสิ่งที่เรียนโดยไม่ต้องแปลเป็นภาษาแม่ เนื้อเรื่องที่เรียนมักจะมีคําเหตุน่าสนใจซึ่งเกิดขึ้นในขณะนั้นเป็นเกณฑ์ วิธีสอนแบบนี้ต้องการผู้สอนที่เป็นเจ้าของภาษา หรือผู้ที่สามารถพูดภาษาอังกฤษได้ดีเทียบเท่าเจ้าของภาษา

ฟินอคเชียโร (Finocchiaro 1982: 3) ได้วิจารณ์การสอนโดยวิธีนี้ว่า นักเรียนส่วนใหญ่ โดยเฉพาะนักเรียนที่อยู่ในวัยผู้ใหญ่ จะเกิดความรู้สึกไม่สบายใจเมื่อมีการออกเสียงและเมื่อพยายามทำความเข้าใจความหมาย และจะเกิดความเครียด เนื่องจากการใช้ภาษาใหม่ที่เรียนเพียงอย่างเดียว อย่างไรก็ตาม วิลสัน หันนำคินทร (Hamakin 1970: 38) ให้ความเห็นว่าลักษณะของการสอนภาษาตามวิธีนี้ ยังเป็นที่ยอมรับในการสอนภาษาเพื่อให้สามารถใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารในปัจจุบัน

วิธีสอนที่เน้นการอ่าน (Reading Method) วิธีสอนแบบนี้เกิดขึ้นครั้งแรกในสหรัฐอเมริกาและแคนาดาในช่วงปลายศตวรรษ 1920 เนื่องจากผู้ที่อยู่ในวงการศึกษามีความเห็นว่ ควรจะฝึกให้ผู้เรียนใช้ทักษะที่เป็นประโยชน์แก่ผู้เรียนมากที่สุดภายในระยะเวลาเรียนที่จำกัด จึงมุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีความรู้ในด้านการอ่านภาษาอังกฤษในขอบเขตที่พอเหมาะ ให้เรียนรู้คำศัพท์ รูปประโยค และสำนวนภาษาอังกฤษ เพื่อให้เกิดทักษะด้านการอ่านให้มากที่สุด โดยมีได้เน้นความสำคัญของทักษะอื่น ๆ การสอนโครงสร้างทางไวยากรณ์จะสอนเฉพาะที่ปรากฏในบทอ่านเท่านั้น ฟินอคเชียโร (Finocchiaro 1982: 4) ได้กล่าวไว้ว่า นักเรียนจะมีความรู้สึกที่ดีต่อวิธีสอนแบบนี้ ถ้าหนังสือที่อ่านนั้นน่าสนใจและเหมาะกับระดับความสามารถด้านการอ่านของนักเรียน

วิธีสอนแบบฟัง-พูด (Audio - Lingual Method) วิธีสอนแบบนี้เกิดขึ้นในสมัยสงครามโลกครั้งที่สอง เมื่อสหรัฐอเมริกาจำเป็นต้องส่งทหารไปยังประเทศต่าง ๆ จึงต้องหาวิธีการสอนภาษาเพื่อให้สามารถพูดได้ภายในระยะเวลาอันสั้น เพื่อแก้ปัญหาเฉพาะหน้าจึงเกิดวิธีการสอนแบบฟัง - พูด ขึ้น วิธีสอนแบบนี้ถือว่า ภาษาคือพฤติกรรมอย่างหนึ่งซึ่งเกิดจากความสัมพันธ์ของสิ่งเร้าและ

ปฏิกิริยาตอบสนอง การเรียนรู้จะมีประสิทธิภาพมากขึ้น เมื่อผู้เรียนได้รับการยกย่อง ชมเชยหรือได้รับรางวัลในทันที วิธีสอนแบบนี้ใช้การเลียนแบบการท่องจำทเรียนในรูปของการสนทนาในสถานการณ์ต่าง ๆ และเน้นวิธีการฝึกอย่างมาก มีการใช้ตารางเทียบแทนเพื่อฝึกจนกระทั่งสามารถใช้เป็นปฏิกิริยาตอบสนองต่อสิ่งเร้าทางภาษาได้โดยอัตโนมัติ

เดวิด เดวิดสัน (Davidson 1978: 1-3) ได้กล่าวถึงการสอนแบบฟัง-พูดว่า ได้รับการวิพากษ์วิจารณ์ว่า ไม่ได้ส่งเสริมการใช้สติปัญญาของผู้เรียนเท่าที่ควร ผู้เชี่ยวชาญของศูนย์สอนภาษาหลายแห่ง จึงมีการเคลื่อนไหวในการพัฒนาการสอนแบบการฝึกพูดตามและท่องจำ โดยเพิ่มกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้กฎเกณฑ์ทางไวยากรณ์ที่จำเป็น และสามารถนำความรู้มาปรับปรุงใช้ภาษาได้ด้วยตัวของนักเรียนเอง

วิธีสอนที่เน้นการใช้สติปัญญา (Cognitive Approach) เป็นวิธีการซึ่งมีแนวคิดมาจากทฤษฎีการใช้สติปัญญาของผู้เรียน (Cognitive Code Learning Theory) ซึ่งเน้นให้ใช้ความคิดความเข้าใจมากกว่าความจำ คือเน้นให้ผู้เรียนพยายามทำความเข้าใจในสิ่งที่เรียน แทนที่จะเพียงแต่จำและเลียนแบบโดยไม่ได้พัฒนาทางความคิดเลย การสอนภาษาตามวิธีนี้ ครูลดบทบาทของตนเองลง ผู้เรียนได้รับการส่งเสริมให้ใช้ความคิดและสติปัญญาของตนเองอย่างเต็มที่ ขบวนการเรียนการสอนมุ่งไปที่ตัวผู้เรียน ดังที่หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา (2522: 2) ได้กล่าวถึงทฤษฎีการใช้สติปัญญาของผู้เรียนนี้ไว้ว่ามีรากฐานสำคัญ 2 ประการคือ

1. แนวคิดของพวกจิตวิทยาปัญญานิยม ซึ่งเชื่อว่าคนเราจะเรียนรู้ได้ด้วยการใช้สติปัญญาของตัวเอง การเรียนภาษาเป็นความสามารถภายในของแต่ละบุคคล การสอนตามแนวทฤษฎีนี้เป็นการสอนให้รู้จักคิด รู้จักการแก้ปัญหา มีความคิดสร้างสรรค์

2. แนวคิดทางภาษาศาสตร์ บิดเถื้อทฤษฎีไวยากรณ์ปริวรรต (Generative Transformation Grammar) ของนอัม ชอมสกี (Noam Chomsky) ซึ่งเชื่อว่าความสามารถในการเรียนภาษามีอยู่แล้วในตัวคนเราทุกคน การให้ความรู้ คือ การให้กฎเกณฑ์ต่าง ๆ การสอนภาษาตามแนวทฤษฎีนี้ คือ การสอนให้รู้จักกฎเกณฑ์ทาง

ภาษา บทบาทของครูมีน้อยลงโดยที่ขบวนการเรียนการสอนมุ่งไปที่ตัวผู้เรียน

เดวิดสัน (Davidson 1978: 10-12) ได้กล่าวถึงวิธีสอนที่เน้นการใช้สติปัญญาไว้ว่า เป็นการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนได้ขบคิดเกี่ยวกับภาษา และเข้าใจการใช้ภาษาได้กว้างกว่าคำศัพท์และสถานการณ์ที่ครูสอนในชั้นเรียน โดยใช้สติปัญญาของตนเอง

การสอนแบบเอกัตภาพ (Individualized Instruction) เป็นการสอนที่พัฒนาขึ้นตามความเชื่อถือในเรื่องความแตกต่างระหว่างบุคคล เป็นการจัดการสอนเพื่อสนองความสามารถ ความสนใจ และความถนัดของผู้เรียน หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา (2522: 3) ได้กล่าวถึง หลักการสอนแบบเอกัตภาพว่า

...เป็นการศึกษาโดยอิสระ ผู้เรียนสามารถเลือกวิชา หรือ บทเรียนได้เอง หรือวางแผนและตั้งจุดประสงค์ในการเรียนของตนเอง ส่วนการวัดผลของการเรียน ครูเป็นผู้ดำเนินการเพื่อประเมินผลดูว่า บรรลุจุดประสงค์ที่ตั้งไว้หรือไม่ การสอนแบบเอกัตภาพไม่มีการแบ่งระดับชั้นเรียน ผู้เรียนสามารถเรียนไปตามลำดับขั้นตามความสามารถของแต่ละคน การเรียนแบบโปรแกรม (Programmed Instruction) ก็คือ การเรียนด้วยตนเองตามความสามารถของแต่ละคน เป็นส่วนหนึ่งของการเรียนการสอนแบบเอกัตภาพ

ในการจัดการเรียนการสอนแบบเอกัตภาพนั้น ทั้งครูและนักเรียนอาจร่วมมือกันในการจัดตั้งจุดมุ่งหมายในการสอน และดำเนินการเรียนการสอนเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายนั้น ครูเป็นผู้แนะนำและใช้กิจกรรมเป็นศูนย์กลางการเรียน (Language Learning Center) นักเรียนจะถูกแบ่งเป็นกลุ่มย่อย เพื่อปฏิบัติกิจกรรมทางภาษาตามความสนใจ ความสามารถ และความถนัด ทั้งนี้เพื่อให้ผู้เรียนได้มีพัฒนาการสูงสุดตามศักยภาพของตนเอง

แนวการสอนเพื่อการสื่อสาร (Communicative Approach) แนวการสอนนี้มาจากแนวคิดที่ว่า วิธีการสอนภาษาเท่าที่เป็นอยู่มิได้เน้นให้ผู้เรียนใช้ภาษาสื่อความหมายได้อย่างแท้จริง แนวการสอนนี้ จึงเน้นการเรียนภาษาเพื่อสื่อความหมายเป็นสำคัญ ดังที่อมรา แสงจันทร์ (2524: 11-12) ได้กล่าวถึงแนวการสอนเพื่อการสื่อสารไว้ว่า

แนวการสอนนี้ มีจุดมุ่งหมายที่จะเน้นการเรียนภาษาเพื่อสื่อความหมายเป็นสำคัญ ซึ่งตรงข้ามกับแบบที่เรียกว่า แนวการสอนที่เน้นไวยากรณ์ (Grammatical Approach) ที่เน้นกฎไวยากรณ์ของภาษา และยึดการศึกษาและการอธิบายภาษาของนักภาษาศาสตร์เป็นหลัก... ส่วนแนวการสอนเพื่อการสื่อสาร (Communicative Approach) นี้ จะเน้นหน้าที่ (Function) ของโครงสร้างต่าง ๆ ของภาษา เพื่อจะให้ได้ประโยชน์ในการสื่อความหมาย

ในปัจจุบัน แนวการสอนเพื่อการสื่อสาร (Communicative Approach) กำลังได้รับการกล่าวถึงเป็นอันมาก ดังจะเห็นได้จากการที่มีผู้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวการสอนภาษา เพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำไปใช้ในการสื่อสารได้เป็นจำนวนมาก ดังเช่น

ฟินอคเชียโร (Finocchiaro 1982: 5) ได้กล่าวถึงจุดประสงค์ของการเรียนการสอนภาษาที่สองในปัจจุบันว่า เน้นที่การพัฒนาความสามารถในการสื่อสาร ซึ่งรวมถึงความเหมาะสมและการยอมรับการใช้ภาษาในสถานการณ์ทางสังคมที่ใช้ภาษานั้นอยู่ ในขณะที่ผู้เชี่ยวชาญทางการสอนภาษากลุ่มหนึ่งกำลังส่งเสริมการใช้วิธีสอนแบบผสมผสาน (Eclectic Approach) ซึ่งมีการนำเสนอกฎเกณฑ์ทางไวยากรณ์ สถานการณ์ และหัวข้อเนื้อหาแบบเดิม แต่มีการเพิ่มกิจกรรมให้ผู้เรียนมีโอกาสใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารมากขึ้น ผู้เชี่ยวชาญอีกกลุ่มหนึ่ง พยายามนำหลักการของแนวการสอนภาษาเพื่อใช้ตามความมุ่งหมาย (Functional Notional Approach) ซึ่งเป็นแนวการสอนที่เน้นความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารตั้งแต่เริ่มเรียนมาใช้ แนวการสอนภาษาเพื่อใช้ตามความมุ่งหมาย (Functional Notional Approach) หรือแนวการสอนเพื่อการสื่อสาร (Communicative Approach) นี้ เป็นแนวการสอนที่รวมทั้งทฤษฎีการสื่อสาร ไวยากรณ์ ความหมาย สถานการณ์ และจิตวิทยาของมนุษย์ไว้ด้วยกัน

อาเดรียน พาล์มเมอร์ (Palmer 1970: 55) ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายสำคัญของการสอนภาษาไว้ว่า เป็นการมุ่งให้ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาเป็นเครื่องสื่อความหมายได้ในที่สุด ฉะนั้นวิธีการสอน ก็จะต้องสอนให้ผู้เรียนใช้ภาษาตั้งแต่เริ่มเรียน คือ มุ่งพัฒนาทักษะการใช้ภาษาเป็นเครื่องสื่อความหมายของผู้เรียน มีการฝึกหัดให้ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาได้โดยอัตโนมัติ

วิลกา เอ็ม ริเวอส์ และแมรี เอส เท็มเพอร์ลี (Rivers and Temperley 1978: 3-5) มีความเห็นที่สอดคล้องกับปาลเมอร์ เกี่ยวกับการสอนเพื่อการสื่อสาร และแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการสื่อสารไว้ว่า เป็นวัตถุประสงค์ในการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ ซึ่งจะช่วยให้นักเรียนมีความสามารถที่จะใช้ภาษาโต้ตอบอย่างอิสระกับผู้อื่นได้

สำหรับแนวการสอนภาษาที่ส่งเสริมความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารที่ได้ผลมากที่สุดในปัจจุบัน อีนิค เวคแมน (Wakeman 1977: 7-8) ได้ให้ความเห็นว่า การจัดเนื้อหาการเรียนการสอนตามโปรแกรมการสอนภาษาเพื่อใช้ตามความมุ่งหมาย (Functional Notional Syllabus) เป็นแนวการสอนที่เหมาะสมที่สุด

แนวการสอนเพื่อการสื่อสารนี้ มีพื้นฐานมาจากการที่บรรดาผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนภาษาเริ่มตระหนักว่า การใช้ภาษาที่แท้จริงของคนเรานั้นมิใช่เป็นเพียงแค่การสร้างประโยคขึ้นมาเท่านั้น แต่จะรวมถึง การแสดงความคิดเห็นและการใช้ภาษาติดต่อสื่อสารกันด้วย ดังนั้นการเรียนภาษาจึงไม่ควรหยุดอยู่แค่การรู้คำศัพท์และความสัมพันธ์ของประโยคเท่านั้น แต่ควรคำนึงถึงการนำภาษาไปใช้ตามหน้าที่ (Function) ด้วย โควิล วิลคินส์ (Wilkins) จึงได้กำหนดหมวดหมู่ของความคิด (Concept) และหน้าที่ของภาษา (Functions) ขึ้นและนำเสนอในรูปของแนวการสอนภาษาเพื่อใช้ตามความมุ่งหมาย (Notional Approach) ดังจะเห็นได้จากการที่วิลคินส์ (Wilkins 1976: 42) ได้กล่าวถึงพื้นฐานสำคัญของแนวการสอนภาษาเพื่อใช้ตามความมุ่งหมาย (Notional Approach) ไว้ว่า แนวการสอนนี้เป็นผลจากความเชื่อที่ว่า การที่คนเราต้องการใช้ภาษาในการกระทำสิ่งต่าง ๆ นั้น มีความสำคัญมากกว่าการที่จะมีความเชี่ยวชาญในด้านภาษาโดยปราศจากการนำไปใช้ นอกจากนี้ วิลคินส์ (Wilkins 1976 : 19) ยังได้กล่าวถึงข้อดีของแนวการสอนภาษาเพื่อใช้ตามความมุ่งหมายไว้ว่า เป็นการให้ความสำคัญแก่การนำภาษาไปใช้ในการสื่อสาร ตั้งแต่เริ่มเรียน แต่ในขณะที่เดียวกันก็ได้ละเลยความสำคัญทางด้านไวยากรณ์และสถานการณ์ แนวการสอนภาษาเพื่อใช้ตามความมุ่งหมายนี้ จึงมีข้อดีมากกว่าแนวการสอนที่เน้นไวยากรณ์ ในแง่ที่ว่า จะช่วยให้ผู้เรียนมีความสามารถในการสื่อสาร

(Communicative Competence) และเนื่องจากแนวการสอนนี้เน้นการนำภาษาไปใช้จริง จึงทำให้เกิดแรงจูงใจแก่ผู้เรียน

แนวการสอนเพื่อการสื่อสาร (Communicative Approach) หรือแนวการสอนภาษาเพื่อใช้ตามความมุ่งหมาย (Functional Notional Approach) จึงเป็นแนวการสอนที่เน้นความสามารถในการสื่อสารของผู้เรียน โดยที่ยังให้ความสำคัญแก่ความรู้ทางไวยากรณ์อยู่ แต่รูปแบบไวยากรณ์ที่สอนนั้นแตกต่างไปจากเดิมคือเป็นรูปแบบไวยากรณ์ที่จะช่วยส่งเสริมความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารของผู้เรียน (Salimbene 1983: 2) ข้อสรุปดังกล่าวนี้สอดคล้องกับข้อคิดเห็นของหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา (2522: 3) ที่กล่าวถึงแนวการสอนภาษาเพื่อใช้ตามความมุ่งหมาย (Notional Approach) ไว้ว่า

... เป็นการจัดการสอนโดยยึดหลักการสอนตามหมวดหมู่ของภาษา ซึ่งหมายถึงภาษาที่ผู้เรียนจำเป็นต้องใช้ในการสื่อความหมาย ซึ่งแยกจัดไว้เป็นหมวดหมู่ เช่น หมวดถ้อยคำที่สุภาพ หมวดการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น หมวดเวลา และหมวดกิจวัตรประจำวัน จุดหมายปลายทางของการเรียนการสอนแบบนี้คือ ความสามารถในภาษาเพื่อการสื่อสาร การเรียนไวยากรณ์ยังมีความสำคัญอยู่ แต่เป็นการเรียนเพื่อนำมาใช้ในการสื่อสารในแต่ละสถานการณ์

แนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับความสามารถในการสื่อสาร

อมรา แสงจันทร์ (2524: 13) ได้กล่าวถึงแนวคิดพื้นฐานของความสามารถในการสื่อสารว่า มีสาระสำคัญดังนี้

1. แนวคิดนี้จะเน้นทักษะในการสื่อความหมายในขั้นพื้นฐาน กล่าวคือให้ผู้เรียนได้ใช้ภาษาในการสื่อความหมายในสถานการณ์ที่เป็นจริง ที่ผู้เรียนจะได้พบในชีวิตจริง ผู้เรียนจะต้องสื่อความหมายความต้องการของตนเองให้ผู้ฟังเข้าใจว่าต้องการอะไร หรือคิดอย่างไร
2. แนวคิดนี้ เป็นการสื่อความหมายให้ผู้ฟังเข้าใจโดยไม่คำนึงถึงว่าภาษาที่ผู้เรียนแสดงออกนั้น ถูกต้องตามหลักไวยากรณ์ทุกอย่างหรือไม่ เช่นเดียวกับเด็กที่เริ่มหัดพูด จะไม่คำนึงถึงความถูกต้องของหลักภาษา แต่จะพูดเพื่อสื่อความหมายให้ผู้ฟังรอบข้างเข้าใจเท่านั้น

แนวคิดดังกล่าวนี้ ได้รับการวิพากษ์วิจารณ์อย่างมากจากนักภาษาศาสตร์
ในแง่ที่ว่า ยังไม่มีข้อสรุปว่า ทักษะขั้นพื้นฐานที่จำเป็นที่ผู้เรียนสามารถใช้สื่อความหมาย
ได้นั้นอยู่ในระดับไหนและแนวคิดที่ว่า ผู้เรียนจะใช้ภาษาในการสื่อความหมายได้โดย
ไม่เน้นความถูกต้องตามหลักไวยากรณ์เช่นเดียวกับเด็กเล็ก ๆ ที่เรียนภาษาแม่ของตน
เองนั้น จะนำมาใช้กับผู้ใหญ่ที่เรียนภาษาที่สองได้หรือไม่ เพราะระหว่างเด็กและผู้ใหญ่
จะมีอะไรหลายสิ่งหลายอย่างที่เหมือนกันในการเรียนภาษา

แนวคิดเกี่ยวกับความสามารถในการสื่อสาร (Communicative
Competence) นี้ อาจกล่าวได้ว่า มีแนวคิดมาจากสิ่งที่ นอม ชอมสกี (Chomsky
1965: 14-15) ได้เคยอธิบายมาแล้วเกี่ยวกับความสามารถทางภาษา
(Linguistic Competence) และความสามารถในการแสดงออกทางภาษา
(Linguistic Performance) ชอมสกี (Chomsky) ได้กล่าวถึงความ
สามารถทางภาษาของมนุษย์ว่ามี 2 ระดับคือ

1. ความสามารถทางภาษา (Linguistic Competence) หมายถึง
ความสามารถภายในที่เกิดขึ้นเองโดยอัตโนมัติของทุกคนในฐานะที่เป็นเจ้าของภาษา
ความสามารถนี้ประกอบด้วยความสามารถที่จะสร้างและเข้าใจประโยคต่าง ๆ ใน
ภาษาได้อย่างไม่มีขอบเขตจำกัด เป็นความสามารถที่จะบอกได้ว่า ประโยคใดมีความ
หมายกำกวมหรือไม่ ประโยคใดมีความหมายเหมือนกัน ประโยคใดถูกไวยากรณ์
หรือประโยคใดผิดไวยากรณ์ ตลอดจนความรู้ความสามารถที่จะเข้าใจโครงสร้าง
ภายในของประโยคได้อย่างถูกต้องชัดเจน

2. ความสามารถในการแสดงออกทางภาษา (Linguistic Perfor-
mance) หมายถึงความสามารถที่จะนำความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับภาษาไปใช้ใ
การแสดงออกจริง โดยใช้ความรู้ทางภาษาที่มีอยู่ภายในสมอง

แนวคิดเกี่ยวกับความสามารถทางภาษาของชอมสกี (Chomsky) นี้
ได้มีผู้แสดงความคิดเห็นไว้เป็นจำนวนมาก ดังเช่น คี เฮมส์ (Hymes in
Brumfit and Johnson, eds. 1979: 7-15) ได้กล่าวถึงแนวคิดเกี่ยวกับ
ความสามารถทางภาษา (Linguistic Competence) และความสามารถใน

การแสดงออกทางภาษา (Linguistic Performance) ของชอมสกี (Chomsky) ว่า ไม่ใช่เป็นความสามารถในการนำภาษาไปใช้ (Language Use) ทั้งนี้เพราะ ชอมสกี (Chomsky) ไม่ได้กล่าวถึงความสำคัญทางด้านวัฒนธรรมสังคม (Sociocultural) เลย คงกล่าวถึงเฉพาะบทบาททางด้านจิตวิทยา เช่น ความจำ การรับรู้ เป็นต้น ไฮม์สกี (Hymes) ได้ชี้ให้เห็นว่า ความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารนั้น มิใช่เป็นเพียงความรู้ด้านกฎเกณฑ์ไวยากรณ์ เพื่อที่จะสามารถเข้าใจและพูดออกมาอย่างมีความหมายได้เท่านั้น ยังต้องประกอบด้วยความรู้ด้านกฎเกณฑ์ทางสังคมของภาษาด้วย กล่าวคือ ต้องมีกฎเกณฑ์การใช้ภาษาจริง (Rules of Use) ซึ่งถ้าปราศจากกฎเกณฑ์ดังกล่าวนี้แล้ว กฎเกณฑ์ด้านไวยากรณ์ (Rules of Grammar) ก็ไม่มีประโยชน์ นอกจากนี้ยังต้องคำนึงถึงความเหมาะสมด้านสภาพแวดล้อม ซึ่งเป็นเรื่องของหลักทางภาษาศาสตร์เชิงสังคมวิทยาด้วย

ชาร์ล อาร์ คูเปอร์ (Cooper quoted in Munby 1978: 16) ได้แสดงทัศนะที่คล้ายคลึงกับไฮม์สกี (Hymes) โดยกล่าวว่า การที่จะสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้น ผู้พูดมิใช่จะรู้แต่เพียงวิธีการที่จะพูดภาษาอย่างถูกต้องตามหลักไวยากรณ์เท่านั้น แต่ยังต้องรู้วิธีการใช้คำพูดเหล่านั้นให้เหมาะสมด้วย นั่นคือ ผู้พูดจะต้องรู้ว่าตนเองจะพูดอะไรกับใคร เมื่อไร และที่ไหน

รีเนท เอ ชูลซ์ และวอลเตอร์ เอช บาร์ทซ์ (Schulz and Bartz 1975: 49) ได้กล่าวถึง ความสามารถในการสื่อสารว่า เป็นความสามารถที่จะมีปฏิสัมพันธ์ (Interact) อย่างมีความหมายกับผู้อื่นซึ่งต่างวัฒนธรรมกัน ความสามารถดังกล่าวนี้ ไม่ใช่ความสามารถในลักษณะที่ชอมสกี (Chomsky) กล่าวไว้ว่า เป็นความรู้ในกฎเกณฑ์ของภาษาและความสามารถที่จะแยกให้เห็นความแตกต่างระหว่างคำพูดที่ถูกต้องและคำพูดที่ผิดเท่านั้น

อาร์ แคมเบล และอาร์ เวลส์ (Campbell and Wales quoted in Munby 1978: 9) ได้ชี้ให้เห็นว่า คำว่า ความสามารถทางภาษา (Linguistic Competence) ที่ชอมสกี (Chomsky) ใช้นั้น ไม่ได้กล่าวถึงความสามารถทางภาษาที่สำคัญที่สุด นั่นคือ ความสามารถในการที่จะพูดหรือเข้าใจคำพูดที่

ไม่ถูกต้องครบถ้วนตามหลักไวยากรณ์ แต่มีความเหมาะสมกับสถานการณ์ที่ใช้คำพูด
 เหล่านั้น

จอห์น เอ็ม ไวแมนน์ และฟิลิป แบ็คลันด์ (Wiemann and
 Backlund 1980: 186) กล่าวถึง ความสามารถในการสื่อสารว่า เป็นความ
 สามารถของผู้ที่มีปฏิสัมพันธ์กัน (Interactant) ในการเลือกพฤติกรรมการ
 สื่อสาร เพื่อให้ตนเองประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้

จากแนวคิดดังกล่าว อาจสรุปได้ว่า แม้ว่าแนวคิดเกี่ยวกับความสามารถ
 ทางภาษา (Linguistic Competence) และ ความสามารถในการแสดงออก
 ทางภาษา (Linguistic Performance) ของชอมสกี (Chomsky)
 จะไม่สมบูรณ์เพียงพอเมื่อก้าวถึงการนำภาษาไปใช้ แต่แนวคิดของชอมสกี (Chom-
 sky) ก็มีส่วนสำคัญที่ทำให้บรรดาผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนภาษาได้ตระหนักถึง
 ความสำคัญของการสอนภาษาเพื่อนำไปใช้ในการสื่อความหมาย และได้แยกระดับ
 ความสามารถของผู้เรียนออกเป็น 2 ระดับ คือ ความสามารถทางภาษา (Lin-
 quistic Competence) ซึ่งหมายถึง การที่ผู้เรียนมีความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับ
 ระบบเสียง และรูปแบบโครงสร้างพื้นฐานทางภาษา ความสามารถอีกระดับหนึ่ง
 คือ ความสามารถในการสื่อสาร (Communicative Competence) ซึ่ง
 หมายถึงความสามารถที่จะใช้ภาษาได้อย่างเหมาะสมในสถานการณ์จริง นั่นคือ
 สามารถมีปฏิสัมพันธ์โดยอัตโนมัติ เมื่อต้องใช้ภาษากับบุคคลอื่น (Savignon
 1978: 2) ความสามารถในการสื่อสาร (Communicative Competence)
 นี้ นอกจากการใช้คำพูดแล้ว ยังรวมถึงการสื่อสารโดยไม่ใช้คำพูดอีกด้วย ดังที่
 ยาสมีน ลัคมานี (Lukmani 1982: 217) ได้กล่าวถึงแนวการสอนเพื่อการสื่อ-
 สารไว้ว่า มีจุดมุ่งหมายที่การสื่อสาร ซึ่งอาจใช้คำพูดหรือไม่ใช้คำพูดก็ได้ สำหรับ
 คมคาย จงเจริญสุข และคณะ (2524: 42) ได้กล่าวถึงการสื่อสารไว้ว่า
 "ตามหลักพฤติกรรมของมนุษย์ เมื่อเกิดการปฏิสัมพันธ์ระหว่างสองฝ่ายขึ้น ก็ย่อมเกิด
 การสื่อความหมาย อาจจะใช้ภาษาพูด (Verbal) หรือ ภาษาเขียน
 หรือด้วยท่าทาง (Non verbal)" เกี่ยวกับพฤติกรรมกรสื่อสารโดย
 ไม่ใช้คำพูดนี้ ได้มีผู้แสดงข้อคิดเห็นไว้เป็นจำนวนมาก ดังเช่น รีเบคกา เอ็ม วาแล็ท

(Valette 1977: 144-152) มีความเห็นว่า การที่จะพูดสื่อสารไค้นั้น ลักษณะท่าทางประกอบ มีความสำคัญเท่า ๆ กับความรู้เกี่ยวกับภาษา ดังนั้นครูจึงควรคำนึงถึงความสามารถในการใช้ท่าทางประกอบคำพูด เพื่อช่วยให้เกิดความเข้าใจด้วย สำหรับไฮมส์ (Hymes quoted in Higgs 1982: 58) ได้ให้ความเห็นว่าความสามารถในการสื่อสาร หมายถึง ความรู้ที่เกิดขึ้นเองในตัวเจ้าของภาษา เกี่ยวกับกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ของภาษา รวมทั้งกฎเกณฑ์ทางสังคมที่ใช้ภาษานั้นอยู่ อันได้แก่ กฎเกณฑ์ต่าง ๆ ที่ไม่ใช่คำพูด เช่น วิธีการสัมผัสทางร่างกาย ระหว่างผู้พูด ระยะทางและความใกล้ชิดทางร่างกาย การใช้มือท่าลักษณะต่าง ๆ เพื่อสื่อความหมาย การแสดงสีหน้าโต้ตอบ เป็นต้น ส่วน เอช ดักลาส บราวน์ (Brown 1980: 202) มีความเห็นว่า ความสำคัญของการสื่อสารโดยไม่ใช่คำพูดในการ เรียนภาษาที่สองนั้น เป็นสิ่งที่ไม่อาจมองข้ามไปได้ ทั้งนี้เพราะความสามารถในการสื่อสารของผู้เรียนจะต้องรวมถึงความสามารถในการสื่อสารโดยไม่ใช่คำพูดด้วย กล่าวคือ ผู้เรียนจะต้องมีความรู้เกี่ยวกับความหมายของพฤติกรรมต่าง ๆ ที่ใช้ในการสื่อสาร ซึ่งเป็นวัฒนธรรมของเจ้าของภาษา นอกจากนี้ ผู้เรียนต้องมีความสามารถในการส่งและรับสัญญาณต่าง ๆ ที่ไม่ใช่คำพูด (Nonverbal Signals) ได้อย่างถูกต้องอีกด้วย

พฤติกรรมการใช้ท่าทางประกอบคำพูดเพื่อการสื่อสารนี้ จัดว่า เป็นองค์ประกอบที่สำคัญอย่างหนึ่งของความสามารถในการสื่อสาร เป็นลักษณะที่แสดงให้เห็นวัฒนธรรมของเจ้าของภาษาได้มากกว่าการใช้คำพูด เพราะการพูดนั้นใช้รูปแบบของการรับรู้เพียงอย่างเดียว คือ การฟังแต่การสื่อสารโดยไม่ใช่คำพูด สามารถใช้รูปแบบการรับรู้ได้ถึง 3 วิธี ดังที่ บราวน์ (Brown 1980: 198-202) ได้กล่าวไว้คือ

1. วิธีที่ใช้การมองเห็น (Visual Modality) ได้แก่ การใช้ท่าทางต่าง ๆ (Gesture) การใช้ภาษาท่าทาง (Body Language) การติดต่อโดยใช้สายตา (Eye Contact) ระยะทางและความใกล้ชิดทางร่างกาย (Proxemics) ตลอดจนการสวมเสื้อผ้าและเครื่องประดับต่าง ๆ (Artifacts)

2. วิธีที่ใช้การสัมผัส (Kinesthetic Modality) การสัมผัส
ในบางวัฒนธรรม จะแสดงถึงความใกล้ชิดและความเป็นกันเอง ในขณะที่บางวัฒนธรรม
จะถือเป็นเรื่องธรรมดา การรู้ขอบเขตและวัฒนธรรมในการสัมผัสจึงจัดเป็นสิ่งสำคัญ
ประการหนึ่งในการสื่อสาร

3. วิธีที่ใช้การได้กลิ่น (Olfactory Modality) ในแต่ละวัฒนธรรมจะตีความหมายของการสื่อสารโดยการได้กลิ่นแตกต่างกันออกไป เช่น กลิ่น
เหงื่อของมนุษย์ถือเป็นสิ่งดึงดูดใจในบางสังคม ในขณะที่บางสังคมถือเป็นสิ่งน่ารังเกียจ
การเรียนรู้ภาษาที่สองจึงจำเป็นต้องเรียนรู้เกี่ยวกับเรื่องเหล่านี้ด้วย

เนื่องจากความสามารถในการสื่อสาร จะรวมถึง การใช้คำพูดและพฤติกรรม
กรรมการไม่ใช้คำพูดตั้งกล่าวมาแล้ว ในการเรียนภาษาต่างประเทศ หรือภาษาที่สอง
จึงมีความจำเป็นที่ผู้เรียนจะต้องคำนึงถึงวัฒนธรรมเหล่านี้ เพื่อให้สามารถใช้ภาษา
เพื่อการสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ความสามารถในการสื่อสาร จึงต้องประกอบด้วยองค์ประกอบต่าง ๆ
หลายประการด้วยกัน องค์ประกอบที่สำคัญอาจสรุปได้ดังนี้

1. ความรู้เกี่ยวกับไวยากรณ์ของภาษา อันได้แก่เรื่อง หน่วยเสียง
หน่วยคำ ประโยค เป็นต้น ดังที่ โฮมส์ (Hymes in Pride and Holmes,
eds. 1972: 281) ได้กล่าวถึงความสามารถในการสื่อสารไว้ว่า มีองค์ประกอบ
หลายประการด้วยกัน องค์ประกอบหนึ่งในจำนวนดังกล่าว ได้แก่ ความรู้ด้านไวยากรณ์
ของภาษา

2. ความรู้เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างประโยค (Rules of Discourse)
กึ่งที่ เอช จี วิดโดสัน (Widdowson 1978: 24-31) ได้แยกความ
สัมพันธ์ระหว่างประโยคออกเป็น 2 ลักษณะคือ ความสัมพันธ์ระหว่างประโยคตาม
หลักภาษา (Cohesion) และความสัมพันธ์ระหว่างประโยคตามความหมาย
(Coherence)

3. ความรู้เกี่ยวกับกฎเกณฑ์ว่า รูปลักษณะของภาษามีแนวโน้มที่จะเกิดขึ้น
มากน้อยเพียงใด (Probability Rules of Occurrence) ความรู้เหล่านี้

เป็นความรู้ที่เจ้าของภาษามีอยู่แล้ว เช่น ภาษาที่ปรากฏในแต่ละบริบท (Context) นั้น มักจะมีรูปลักษณะภาษาที่ไม่จำเป็น (Redundant) และรูปลักษณะภาษาที่เป็นหัวใจสำคัญในการที่จะทำให้ผู้อ่านเข้าใจบริบท (Context) นั้น ๆ ปรากฏอยู่ ผู้เรียนจึงควรมีความรู้เกี่ยวกับรูปลักษณะของภาษาที่เป็นหัวใจสำคัญในการที่จะเข้าใจบริบทนั้น ๆ (อมรา แสงจันทร์ 2524: 13-15)

4. ความสามารถในการใช้ภาษา ซึ่งเป็นความสามารถที่จะนำความรู้เกี่ยวกับภาษาไปใช้ได้เหมาะสมและเป็นที่ยอมรับในสังคม เช่น ผู้เรียนต้องสามารถใช้ภาษาได้ถูกต้องตามมรรยาททางสังคม (Sociocultural Allusion) และตามความแตกต่างของภาษา (Varieties) อันได้แก่ ภาษาที่ใช้แบบเป็นทางการ ภาษาที่ใช้แบบกันเอง หรือภาษาที่ใช้ในการให้คำปรึกษา เป็นต้น

5. ความสามารถในการใช้กลวิธีต่าง ๆ ในการสื่อสาร เช่น ผู้เรียนสามารถเลี่ยงการใช้คำหรือประโยคที่ไม่แน่ใจไปใช้คำหรือรูปประโยคอื่นที่ตนเองมั่นใจมากกว่า หรืออาจเลี่ยงไปใช้ทางทางแสดงออกให้ผู้ฟังเข้าใจ เป็นต้น ดังที่ อัจฉรา วงศ์โสธร และคณะ (ม.ป.ป.: 42) ได้กล่าวถึงความสามารถในการสื่อสารไว้ว่า นอกจากผู้พูดจะพยายามใช้ความรู้ทั้งหมดที่ตนมีแล้ว ผู้พูดหรือผู้เรียนยังมีพฤติกรรมอีกแบบหนึ่ง คือ พยายามเลี่ยงไม่พูด หรือเขียนในสิ่งที่ตนไม่รู้ว่าจะใช้ภาษาอย่างไร หรืออาจจะละข้อความใดข้อความหนึ่งออกไปในขณะที่กำลังพูด เพราะหาคำที่มีความหมายตรงตามที่ต้องการไม่ได้ นอกจากนี้ ผู้พูดอาจพยายามเลือกโครงสร้างง่าย ๆ มาใช้เพื่อให้การสนทนาดำเนินต่อไป และสามารถสื่อความหมายได้ตรงตามความต้องการ หรือผู้พูดอาจจะสับเปลี่ยนมาใช้ภาษาแม่เมื่อไม่มีทางอื่น

แนวทางการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร

ในการสอนภาษาเพื่อให้ผู้เรียนสามารถบรรลุถึงความสามารถในการสื่อสาร จะต้องมีการจัดการเรียนการสอนที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ฝึกใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร ซึ่งก่อนที่นักเรียนจะมีความสามารถถึงขั้นสื่อสารได้ ก็ต้องมีความรู้ด้านเนื้อหา มาก่อนพอสมควร ดังที่ วีเบคกา เอ็ม วาแล็ท และเรนี เอส ดิสสิค (Valette and Disic 1972: 33-36) ได้จัดชั้นของพฤติกรรมทางภาษาในด้านเนื้อหา (Subject Matter Goals) ออกเป็น 5 ชั้นดังนี้

1. ทักษะชั้นกลไก (Mechanical Skill) คือชั้นที่นักเรียน
เพียงแต่รับรู้และเห็นความแตกต่าง

2. ชั้นความรู้ (Knowledge) คือชั้นที่นักเรียนรู้อะไรในสิ่งที่
เรียนมาได้

3. ชั้นถ่ายโอน (Transfer) คือชั้นที่นักเรียนต้องใช้ความรู้ที่เรียน
มาในสถานการณ์หรือรูปแบบที่ต่างไปจากที่เคยเรียน

4. ชั้นสื่อสาร (Communication) เป็นชั้นที่นักเรียนเรียนเนื้อหา
จากตัวอย่างของภาษาที่ใช้จริงในชีวิตประจำวัน ไม่จำกัดอยู่เฉพาะศัพท์และไวยากรณ์
ที่เรียนมาแล้ว และพฤติกรรมที่แสดงออกเกิดจากนักเรียนเองที่จะตัดสินใจว่าจะพูด
หรือเขียนอะไร อย่างไร ในชั้นนี้ความคล่องและความสามารถเข้าใจได้
(Comprehensibility) สำคัญกว่าความถูกต้อง

5. ชั้นวิพากษ์วิจารณ์ (Criticism) เป็นชั้นที่นักเรียนต้องใช้
ความสามารถในการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และประเมินผลเรื่องที่ได้อ่านหรือได้เห็นมา

วิลเลียม ลิตเติลวูด (Littlewood 1981: 6) ได้สรุปแนวทาง
ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนเกิดความสามารถในการสื่อสาร (Communicative Competence)
ไว้ดังนี้

1. ผู้เรียนจะต้องมีความสามารถทางภาษา (Linguistic Competence) นั่นคือ จะต้องพัฒนาทักษะในการใช้ระบบภาษาระดับที่เขาสามารถใช้ได้
โดยทันที และสามารถเปลี่ยนแปลงได้ตามกาลเทศะเพื่อแสดงข้อความที่ตนตั้งใจจะ
สื่อสาร

2. ผู้เรียนจะต้องรู้ความแตกต่างระหว่างรูปแบบของภาษา (Forms)
และหน้าที่ในการสื่อสาร (Communicative Functions)

3. ผู้เรียนจะต้องพัฒนาทักษะต่าง ๆ และยุทธวิธีในการใช้ภาษาเพื่อสื่อ
ความหมายอย่างได้ผลเท่าที่เป็นไปได้ในสถานการณ์จริง จะต้องเรียนรู้การใช้คำตอบ
คำสนทนาของผู้ที่ร่วมสนทนาด้วย มาเป็นเครื่องตัดสินใจว่า การสื่อสารของตนประสบ
ผลสำเร็จหรือไม่ หรือควรปรับปรุงโดยใช้ภาษาที่แตกต่างออกไป

4. ผู้เรียนจะต้องรู้ความหมายของภาษาที่ใช้ในแต่ละสังคม

ในด้านวัตถุประสงค์ในการสอน เจ เอ แวน เอ็ค (Van Ek in Brumfit and Johnson, eds. 1979: 105) ได้สรุปว่า จุดประสงค์การเรียนรู้ประกอบด้วยส่วนสำคัญหลายประการคือ

1. สถานการณ์ซึ่งมีความจำเป็นต้องใช้ภาษาต่างประเทศ รวมทั้งหัวข้อที่เกี่ยวข้อง

2. กิจกรรมทางภาษา ซึ่งผู้เรียนจะมีส่วนเกี่ยวข้อง

3. หน้าที่ของภาษา (Language Function)

4. สิ่งซึ่งผู้เรียนสามารถจะทำได้ในแต่ละหัวข้อ

5. หัวเรื่อง (Notion) ทั่ว ๆ ไป

6. หัวเรื่อง (Notion) เฉพาะซึ่งผู้เรียนจะสามารถใช้ได้

7. รูปแบบของภาษาที่ผู้เรียนจะสามารถใช้ได้

8. ระดับทักษะที่ผู้เรียนสามารถจะแสดงออก

สำหรับ ฟินอคเซียโร และ โบโนโม (Finocchiaro and Bonomo 1973: 40) ได้กล่าวถึงเป้าหมายในการเรียนภาษาต่างประเทศเพื่อให้ผู้เรียนสามารถสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีเป้าหมายเฉพาะ (Specific Goals) ดังนี้

1. เพื่อให้สามารถเข้าใจภาษาต่างประเทศที่พูดด้วยอัตราเร็วปกติเกี่ยวกับเรื่องที่อยู่ในขอบข่ายประสบการณ์ของผู้เรียน

2. เพื่อให้สามารถพูดภาษาต่างประเทศได้ดีเพียงพอที่จะสื่อสารโดยตรงกับเจ้าของภาษาเกี่ยวกับเรื่องที่อยู่ในขอบข่ายประสบการณ์ของผู้เรียน

3. เพื่อให้สามารถอ่านภาษาต่างประเทศได้เข้าใจโดยไม่ต้องแปลเป็นภาษาของผู้เรียนก่อน

4. เพื่อให้สามารถเรียนภาษาต่างประเทศ โดยใช้รูปแบบภาษาที่ใช้อยู่

จริง

5. เพื่อให้สามารถเข้าใจความคิดรวบยอดเกี่ยวกับภาษา เช่น ธรรมชาติของภาษา การนำโครงสร้างของภาษาไปใช้ให้เหมาะสม

6. เพื่อให้สามารถเข้าใจคำนิยม รวมทั้งรูปแบบพฤติกรรมต่าง ๆ ของภาษา

7. เพื่อให้สามารถเรียนรู้ลักษณะสำคัญของประเทศที่ใช้ภาษานั้น เช่น ลักษณะทางภูมิศาสตร์ เศรษฐกิจ และการเมือง เป็นต้น

8. เพื่อให้สามารถพัฒนาความเข้าใจในค่านิยมรวมทั้งมรดกทางวัฒนธรรมของเจ้าของภาษา

เพื่อให้สามารถบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ นักเรียนจึงควรได้รับความรู้ทั้งในส่วนที่เกี่ยวกับตัวภาษา และความรู้ด้านวัฒนธรรมของเจ้าของภาษา ดังที่ ฟินอคเซียโร และโบโนโม (Finocchiaro and Bonomo 1973: 17) ได้กล่าวถึงการสอนภาษาว่า เป็นการทำให้นักเรียนคุ้นเคยกับวัฒนธรรมของเจ้าของภาษา นักเรียนจึงควรได้รับความช่วยเหลือให้สามารถเข้าใจและสนทนาเกี่ยวกับวัฒนธรรมของภาษาที่เรียนได้ ในขณะที่เดียวกัน นักเรียนควรมีความสามารถที่จะกล่าวถึงวัฒนธรรมของตนเอง เป็นภาษาต่างประเทศด้วย

เกี่ยวกับด้านการจัดการเรียนการสอนเพื่อการสื่อสาร ได้มีผู้เสนอแนะแนวทางต่าง ๆ ไว้หลายท่าน ดังเช่น

วิลกินส์ (Wilkins 1976: 10-11) ได้กล่าวถึง การจัดการเรียนการสอนตามโปรแกรมการสอนภาษาเพื่อใช้ตามความมุ่งหมาย (Notional Syllabus) ว่ามุ่งส่งเสริมความสามารถในการสื่อสารตามเจตนารมณ์ของผู้เรียน การเรียนการสอนจึงควรจัดในรูปของเนื้อหามากกว่ากฎเกณฑ์ทางไวยากรณ์ โดยรวบรวมส่วนประกอบที่เป็นกฎเกณฑ์ทางไวยากรณ์และสถานการณ์เข้าเป็นเรื่องของการใช้ภาษาและหน้าที่ของภาษา

ซูไร พงษ์ทองเจริญ (2524: 24) ได้กล่าวถึง การจัดการเรียนการสอนตามแนวการสอนเพื่อการสื่อสารไว้ว่า แนวการสอนเพื่อการสื่อสารนี้ อิงหลักการของแนวการสอนภาษาเพื่อใช้ตามความมุ่งหมาย (Functional Notional) โดยยึดหลักต่อไปนี้

1. เสนอบทเรียนในลักษณะของบทสนทนาสั้น ๆ ใช้สถานการณ์ที่สร้างขึ้น ให้เกี่ยวข้องกับนักเรียน เพื่อสร้างความสนใจ มีการอภิปรายถึงจุดประสงค์ของการสนทนา รวมทั้งบทบาทและสถานที่ที่มีการสนทนานั้น

2. ฝึกบทสนทนา อาจจะฝึกเป็นรายบุคคล หรือเป็นกลุ่มก็ได้ ใช้กิจกรรมต่าง ๆ มาช่วยเพื่อให้ผู้เรียนใช้ภาษาได้ถูกต้องและคล่องแคล่ว

3. ศึกษาโครงสร้างพื้นฐานที่ปรากฏในบทสนทนาที่แสดงเนื้อความสำคัญ ใช้อุปกรณ์ เช่น ภาพวาด การแสดงท่าทางหรือการอธิบาย เพื่อทำให้เกิดความเข้าใจว่าประโยคนั้น ๆ มีความหมายเช่นไร และนักเรียนจะต้องใช้โครงสร้างนั้นได้อย่างถูกต้อง

อมรา แสงจันทร์ (2524: 15) ได้สรุปหลักการของแนวการสอนเพื่อการสื่อสาร (Communicative Approach) ที่จะนำไปใช้กับการสอนภาษาไว้ดังนี้

1. ผู้เรียนควรได้รับการฝึกฝนความรู้ด้านต่าง ๆ ซึ่งเป็นองค์ประกอบของความสามารถในการสื่อสารตั้งแต่เริ่มเรียน ผู้สอนควรจะต้องให้ผู้เรียนเห็นรูปแบบภาษาที่สอนจะใช้ได้ในสถานการณ์ที่มีความหมาย และสามารถนำความรู้เหล่านั้นไปใช้ได้จริง ๆ ซึ่งจะเป็นการกระตุ้นและเร่งเร้าให้ผู้เรียนสนใจบทเรียนมากขึ้น ถ้าหากผู้สอนสามารถเตรียมการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีโอกาสพบปะสนทนากับเจ้าของภาษา ก็จะทำให้ผู้เรียนได้รับประโยชน์และทำให้การสอนมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2. ความรู้ด้านความสามารถในการสื่อสาร ซึ่งรวมทั้งกฎไวยากรณ์และกฎของภาษาที่ใช้จริง ควรจะได้รับการจัดให้พอเหมาะ ไม่มากเกินไป หรือไม่น้อยเกินไป นั่นคือ ควรจัดให้พอเหมาะที่ผู้เรียนสามารถนำภาษานั้นไปสื่อความหมายได้อย่างถูกต้อง

3. ผู้สอนควรจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนได้ใช้ความรู้ การฝึกฝน รวมทั้งได้รับประสบการณ์ให้ตรงกับความต้องการของผู้เรียนอย่างแท้จริง นอกจากนี้ผู้สอนอาจใช้ภาษาแม่ในการอธิบายกฎเกณฑ์ของไวยากรณ์ หน้าที่ของรูปแบบภาษาแต่ละแบบ ตลอดจนอธิบายถึงความเหมาะสมที่จะใช้ภาษาให้เหมาะสมกับสถานการณ์ได้ และควรจะอธิบายถึงวัฒนธรรมประเพณีของผู้ใช้ภาษานั้น ๆ ด้วย

4. ในการสอน ผู้สอนต้องเน้นการฝึกให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ทางไวยากรณ์ (Grammatical Competence) ไปใช้ในการสื่อความหมายได้อย่างถูกต้องด้วย นอกเหนือจากต้องมีความรู้ด้านกฎเกณฑ์ของภาษาที่ใช้กับแต่ละกลุ่มสังคมและแต่ละสถานการณ์ (Sociolinguistic Competence)

5. ความต้องการของผู้เรียนจะต้องอยู่ในกรอบของความรู้ทางไวยากรณ์ (Grammatical Competence) และความรู้เกี่ยวกับกฎเกณฑ์ของภาษาที่ใช้อยู่ในแต่ละกลุ่มสังคม (Sociolinguistic Competence)

สก็เฟ่น มาร์ค ซิลเวอร์ส (Silvers 1982: 29-33) ได้แสดงความคิดเห็นว่า การเรียนภาษาต่างประเทศเป็นงานที่ซับซ้อน ชั้นเรียนที่ดีย่อมเป็นผลมาจากการวางแผนที่ดี การใช้กิจกรรมในการเรียนการสอน จะช่วยทำให้ชั้นเรียนมีลักษณะไม่หยุดนิ่ง (Dynamic) และมีแรงจูงใจในการเรียน สิ่งที่มีักจะถูกมองข้ามไปก็คือ การเรียนรู้ที่แท้จริงนั้นจะเกิดขึ้นได้ เมื่อผู้เรียนได้เข้าร่วมกิจกรรมซึ่งช่วยให้ มีโอกาสใช้สิ่งที่ได้ฝึกฝนมาภายในบรรยากาศที่ผ่อนคลาย ฉะนั้น ครูควร จะวางแผนการจัดชั้นเรียนให้ผู้เรียนได้ทำกิจกรรมให้มากที่สุด เพื่อให้ผู้เรียนไม่รู้สึกเคร่งเครียดมากเกินไป

โทมัส เอ เดอร์ (Durr 1980: 6) ได้กล่าวถึงการจัดการเรียนการสอนเพื่อการสื่อสารไว้ว่า การที่จะประสบผลสำเร็จตามแนวการสอนเพื่อการสื่อสารนั้น ควรจัดห้องเรียนให้แตกต่างไปจากเดิมซึ่งเป็นการสอนกลุ่มใหญ่ ห้องเรียนตามแนวการสอนเพื่อการสื่อสารอาจประกอบด้วยกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การให้นักเรียนทำงานเป็นคู่ การทำงานเป็นกลุ่ม การให้นักเรียนออกไปรายงาน รวมทั้งกิจกรรมอื่น ๆ ที่มุ่งสำหรับผู้เรียน ในจำนวนกิจกรรมดังกล่าวนี้ การแสดงบทบาทสมมุติ การทำงานเป็นคู่ และการทำงานกลุ่มย่อย จะมีประสิทธิผลมากที่สุด แนวคิดดังกล่าวนี้ สอดคล้องกับแนวคิดของแอนโทนี พาปาเลีย (Papalia 1976: 29) ที่ได้กล่าวถึงข้อดีของการทำงานเป็นกลุ่มย่อยไว้ว่า จะช่วยกระตุ้นให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียนการสอนมากขึ้น ช่วยพัฒนาความสามารถในการทำงานเป็นกลุ่ม และฝึกให้นักเรียนรู้จักกับฟังความคิดเห็นใหม่ ๆ ตลอดทั้งสถานการณ์ที่ขัดแย้งกัน นอกจากนี้ยังช่วยให้มีปฏิสัมพันธ์ (Interaction) ระหว่างครูและนักเรียนมากกว่าการสอนเป็น

กลุ่มใหญ่ และที่สำคัญอีกประการหนึ่ง ก็คือ ช่วยให้การทำกิจกรรมและการเข้าร่วม
ของนักเรียนมีประสิทธิผลมากขึ้น

การจัดการ เรียนการสอนตามแนวการสอนเพื่อการสื่อสาร จะประสบความสำเร็จมากน้อยเพียงไร ขึ้นอยู่กับครูผู้สอนซึ่งเป็นผู้ที่ใกล้ชิดกับนักเรียนมากที่สุด
ครูผู้สอนจึงควรมีความสามารถทั้งที่ ฟีนอคเชียโร และโบโนโม (Finocchiaro
and Bonomo 1973: 24-25) ได้ เสนอแนะแนวทางการจัดการเรียนการสอนเพื่อ
การสื่อสารไว้ดังนี้

1. ควรวางแผนในการจัดประสบการณ์การเรียนให้แก่ นักเรียนอย่าง
รอบคอบ
2. ควรวางแผนในการจัดสถานการณ์รวมทั้งอุปกรณ์ที่จะช่วยให้นักเรียน
เข้าใจความหมายของเรื่องที่นำเสนอใหม่ อย่างแจ่มแจ้ง
3. ควรจัดบทเรียนแต่ละบทให้ม้ทั้งการฝึกเพื่อให้เป็นนิสัยและการฝึกให้ใช้
ภาษาอย่างมีความหมายโดยใช้กิจกรรมเพื่อการสื่อสาร
4. ควรใช้ภาษาของนักเรียนให้น้อยที่สุด แต่ในบางครั้งก็ควรตัดสินใจใช้
ภาษาของนักเรียนโดยทันที เมื่อเห็นว่าช่วยให้นักเรียนสามารถเข้าใจข้อมูลที่สำคัญ
บางประการได้ชัดเจนยิ่งขึ้น
5. ควรรู้จักการจัดให้นักเรียนฝึกพร้อมกันทั้งชั้น ฝึกเป็นกลุ่ม หรือฝึกเป็น
รายบุคคล
6. ควรมีความชำนาญในการสอนที่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ฝึกเป็นคู่
7. ควรจัดเตรียมการฝึก, บทสนทนา ตลอดจนบทความต่าง ๆ เพื่อใ้
บทเรียนมีหลายลักษณะ อันจะช่วยเสริมเนื้อหาในบทเรียน และช่วยให้นักเรียนได้พัฒนา
ความสามารถในการสื่อสาร
8. ควรมีความคล่องตัวในการเตรียมต้นฉบับ (Script) สำหรับเทป
บันทึกเสียง และสามารถนำการฝึกในห้องปฏิบัติการมาประสานกับการจัดกิจกรรมใน
ห้องเรียนได้อย่างเหมาะสม
9. ควรสามารถตัดสินใจว่า สำหรับนักเรียนระดับต้นควรจะใช้กิจกรรม
การอ่านและกิจกรรมการเขียนเมื่อใด

10. ควรจัดเตรียมบทเรียนสำหรับอ่าน ที่จะช่วยให้นักเรียนเพิ่มพูนทั้งใน
ด้านความรู้และประสบการณ์
11. ควรจัดกิจกรรมการเขียน ที่จะช่วยเพิ่มพูนความสามารถในการเขียน
อย่างอิสระแก่นักเรียน
12. ควรส่งเสริมให้นักเรียนเข้าใจวัฒนธรรมของเจ้าของภาษา ทั้งจาก
บทสนทนาและการจัดกิจกรรมอย่างเป็นทางการ
13. ควรส่งเสริมให้นักเรียนมีความภาคภูมิใจในชาติและภาคภูมิใจในตัวเอง
ในขณะที่เรียนรู้วัฒนธรรมของเจ้าของภาษา
14. ควรเลือกใช้วัสดุทัศนอุปกรณ์ที่จะช่วยให้นักเรียนเกิดการ เรียนรู้เกี่ยวกับ
ภาษาและข้อเท็จจริงด้านวัฒนธรรมอย่างมีประสิทธิภาพ
15. ควรจัดการประเมินผลที่จะทำให้ทราบถึง สมรรถนะของนักเรียน
ความต้องการในการจัดสอนซ่อมเสริมเป็นรายบุคคล รวมทั้งประสิทธิภาพในการสอน
ของตัวครูเอง

การประเมินผลตามแนวการสอนเพื่อการสื่อสาร

การประเมินผลการเรียนการสอนภาษาโดยทั่วไป มักใช้แบบสอบในการวัด
และประเมินความสามารถของนักเรียน ในการทดสอบความสามารถทางภาษา อาจ
แบ่งแบบสอบได้เป็น 2 ชนิดคือ

1. แบบสอบวัดจุดย่อย (Discrete - Point Tests) เป็นแบบ สอบ
ที่ใช้วัด ความรู้เฉพาะจุด เช่น ความรู้เกี่ยวกับเสียง การสะกดคำ โครงสร้าง
ทางไวยากรณ์ และคำศัพท์ เป็นต้น

2. แบบสอบบูรณาการ (Integrative Skills Tests) เป็นแบบ-
สอบวัดทักษะรวม เช่น วัดอัตรา และความคล่องในการใช้ภาษาโดยทั่วไป

(Harris 1969: 11)

คีท มอโร (Morrow in Brumfit and Johnson, eds. 1979
: 155-156) ได้เสนอแนะเทคนิคในการวัดและประเมินผลให้สอดคล้องกับแนวการ
สอนเพื่อการสื่อสารว่า ในการสร้างแบบสอบเพื่อวัดความสามารถในการสื่อสารของ
นักเรียนนั้น ควรจะตอบคำถามต่อไปนี้

1. ผู้สอนต้องการวัดพฤติกรรมการแสดงออกอะไรบ้าง
2. ผู้เรียนควรจะมีคําคล่องในการใช้ภาษาระดับไหน
3. ทักษะอะไรบ้างที่เกี่ยวข้องกับการแสดงพฤติกรรมเหล่านี้ และควรจะวัดแต่ละทักษะแยกกันหรือไม่

4. ขอบเขตของเนื้อหาชนิดใดที่จะชี้เฉพาะ ซึ่งจะส่งผลสะท้อนไปถึงรูปแบบการเรียนการสอนรวมทั้งแบบเรียนที่เหมาะสม

5. คําคถามชนิดใดที่ควรจะใช้ ซึ่งจะมีทั้งความเที่ยงและความตรง

การทดสอบความสามารถในการสื่อสารของนักเรียน โดยทั่วไปมักทำการทดสอบที่ระดับ คือ คำ การฟัง , พูด อ่าน และเขียน การสร้างแบบทดสอบการฟังควรคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้

1. ความสามารถในการสื่อสาร ไม่เหมือนกับความรู้เรื่องภาษา แม้ว่าในการสื่อสารจะต้องใช้ความรู้ด้านภาษาก็ตาม จึงควรมีการทดสอบความสามารถในการฟังเพื่อความเข้าใจด้วย

2. ควรมีตัวชี้แนะ (Clue) ในข้อความที่ให้นักเรียนฟังมากพอสมควร

3. ประโยคหรือข้อความต่าง ๆ ควรอยู่ในเนื้อเรื่อง เพื่อให้นักเรียนจะได้ทราบสถานการณ์ที่เกิดขึ้นด้วย

✓ รีเบคกา เอ็ม วาแล็ต (Valette 1977: 102) ได้กล่าวถึงแบบสอบที่มุ่งวัดความสามารถในการฟังภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของนักเรียนไว้ว่า ควรวัดความสามารถในการเข้าใจคำพูดของเจ้าของภาษาที่พูดด้วยความเร็วปรกติ สิ่งสำคัญที่จะให้นักเรียนจับใจความคือ ให้สามารถฟังแล้วสรุปใจความได้ ไม่ใช่การจำแนกเสียงหรือคำนึงถึงหลักไวยากรณ์เพียงอย่างเดียว

✓ สำหรับ รีเนท เอ ชูลซ์ (Schulz 1979: 98) ได้ให้ข้อเสนอแนะในการทดสอบการฟังไว้ว่า อาจใช้วิธีให้ฟังข้อความที่สมมุติว่าเป็นการโทรศัพท์มาแล้วให้นักเรียนจดบันทึก แล้วเก็บข้อความไปเล่าให้เพื่อนฟัง

ในด้านการศึกษาประเมินผลความสามารถในการพูดเพื่อสื่อสารของนักเรียนนั้น รีเบคกา เอ็ม วาแล็ต (Valette 1977: 144-152) ได้ให้ข้อเสนอแนะว่า เมื่อจะวัดความสามารถในการสื่อสารโดยการพูดของนักเรียน จุดสำคัญที่จะวัดก็คือ

การจัดเรียงลำดับข้อความ ดังนั้นข้อความหนึ่งก็คือ นักเรียนสามารถพูดให้คนอื่นเข้าใจ ในสิ่งที่ต้องการพูดได้หรือไม่ โดยเน้นความหมายของข้อความที่พูดไม่ใช่ไวยากรณ์ จึงควรปล่อยให้ นักเรียนใช้คำศัพท์และไวยากรณ์ได้อย่างเสรี และในการที่จะสามารถ พูดสื่อสารได้ก็นั้น ลักษณะท่าทางประกอบมีความสำคัญเท่า ๆ กับความรู้เกี่ยวกับภาษา ครูจึงควรคำนึงถึงความสามารถในการใช้ภาษาทางประกอบคำพูด เพื่อช่วยให้เกิดความ เข้าใจด้วย การให้คะแนนคำศัพท์และไวยากรณ์นั้น ควร เป็นการสอบที่แยกออกต่างหาก ซึ่งครูสามารถเก็บคะแนนเหล่านี้มาประเมินผลรวมได้ นอกจากนี้ ในการทดสอบการ แสดงออกโดยเสรี (Free Expression) ของนักเรียนนั้น ครูควรพิจารณาว่า นักเรียนจะพูดอะไรและจะพูดอย่างไร ในบางเรื่องครูอาจต้องมีการ เสนอแนะบท- สนวนบ้าง ข้อสอบชนิดนี้ครูจะมีความคล้ายคลึงกับการใช้ภาษาเพื่อสื่อสารในสถาน- การณ์จริง ๆ ให้มากที่สุด

วีเนท เอ ชูลซ์ (Schulz 1979: 97) ได้เสนอแนะวิธีประเมินผล การพูดเพื่อการสื่อสารไว้ว่าอาจจะ

1. ให้นักเรียนตอบคำถาม
2. ให้นักเรียนถามคำถาม
3. ให้เล่าเรื่องจากภาพชุดที่ให้
4. ให้เล่าเกี่ยวกับเรื่องส่วนตัวของนักเรียนเอง

สำหรับการประเมินความสามารถในการสื่อสารด้านการอ่านและการเขียน นั้น วีเบคกา เอ็ม วาเล็ท (Valette 1977: 201-254) ได้กล่าวไว้ว่า เมื่อคนเราอ่านเครื่องหมาย อ่านหนังสือพิมพ์ หรืออ่านจดหมาย จะอ่านเพื่อการสื่อสาร คือ ต้องการเข้าใจข้อความที่ผู้เขียนต้องการจะบอก โดยไม่พยายามสนใจสิ่งที่ไม่มีส่วน เป็นอุปสรรคต่อการสื่อสาร ดังนั้นในการทดสอบการอ่านครูจึงควรคำนึงถึงหลักความ จริงนี้ ส่วนด้านการเขียนนั้น ควรเน้นว่าผู้เรียนสามารถเขียนให้เจ้าของภาษาเข้าใจ เนื้อความที่เขียนได้หรือไม่ ถ้าเจ้าของภาษาเข้าใจ ก็แสดงว่านักเรียนมีความสามารถ ในการเขียนเพื่อสื่อสาร แต่ถ้าเจ้าของภาษาเข้าใจยาก ก็แสดงว่านักเรียนมีความ สามารถในการเขียนเพื่อสื่อสารเพียงขั้นหนึ่งเท่านั้น ในด้านการให้คะแนนควรพิจารณา ความสามารถของเด็ก ถ้าเป็นความบกพร่องในการสะกดผิด หรือการใช้เครื่องหมาย-

หมายนึก อาจหักคะแนนไม่มากนัก แต่ถ้าใช้คำศัพท์หรือเรียงลำดับคำในประโยคนึก ทำให้เจ้าของภาษาเข้าใจยาก ครูควรพิจารณาจกน้ำหนักของความนึก เพื่อพิจารณาการให้คะแนนที่เหมาะสม

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สำหรับงานวิจัยในต่างประเทศที่จะนำมากล่าวในที่นี้ ได้แก่ งานวิจัยของ ฟี ซี โฮตแมน (Hauptman 1972: 4143) ซึ่งได้ทำการวิจัยเพื่อเปรียบเทียบวิธีสอน 2 แบบคือ การสอนแบบสถานการณ์กับการสอนแบบโครงสร้างที่ใช้กับการสอนภาษาต่างประเทศ โดยได้สอนภาษาญี่ปุ่นให้แก่เด็กนักเรียนอเมริกันระดับ 3, 4, 5 และ 6 เป็นเวลา 15 นาที ทุกวันตลอดระยะเวลา 3 สัปดาห์ แล้วจึงทดสอบเพื่อวิเคราะห์ความแปรปรวน (Variance) และความแปรปรวนรวมของตัวแปร (Covariance) เกี่ยวกับความถนัดทางภาษา เชาวน์ปัญญา และเพศ ผลการทดสอบปรากฏว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนแบบสถานการณ์จะทำคะแนนได้ดีกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนแบบโครงสร้าง แต่อย่างไรก็ตาม ปรากฏว่า ไม่มีความสัมพันธ์ระหว่างระดับชั้นของนักเรียนกับวิธีสอน นอกจากนี้ ผู้วิจัยได้วัดความสัมพันธ์ระหว่างความถนัดทางภาษากับวิธีสอน และความสัมพันธ์ระหว่างระดับสติปัญญากับวิธีสอน พบว่า วิธีสอนแบบสถานการณ์จะได้ผลดีในกลุ่มของเด็กที่มีความถนัดทางภาษา และสติปัญญาสูง แต่จะไม่มี ความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญในวิธีการทั้งสองในการสอนนักเรียนที่มีความถนัดทางภาษาและสติปัญญาต่ำ

เอดิซาเบท การ์เนอร์ จอยเนอร์ (Joiner 1974: 2838) ได้ทำการค้นคว้าเพื่อเป็นงานวิจัยประกอบการเรียนชั้นชุมชนบัณฑิต ณ มหาวิทยาลัยโอไฮโอ โดยได้ศึกษาหาความสัมพันธ์ของประสิทธิภาพระหว่างวิธีการฝึกพูดที่เน้นการสื่อสาร (Communicative Oral Practice) กับวิธีการฝึกพูดที่ไม่เน้นการสื่อสาร (Non - Communicative Oral Practice) กับผู้เรียนภาษาฝรั่งเศส นอกจากนี้ยังได้ศึกษาถึงประสิทธิภาพของวิธีการทั้งสองที่มีต่อทักษะทางภาษาทุกด้านและทัศนคติของผู้เรียนด้วย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้เป็นนักศึกษาปีที่ 1 จำนวน 54 คน นักศึกษาเหล่านี้เคยเรียนภาษาฝรั่งเศสมาก่อน แต่ได้รับการพิจารณาให้เริ่มเรียนภาษาฝรั่งเศสใหม่ เพราะคะแนนที่ได้จากการสอบเพื่อจัดลำดับต่ำมาก นักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 6 ชั้นเรียน ได้รับการสอนโดยครูผู้สอน 3 คน ซึ่งแต่ละคนจะสอนโดยวิธีต่างกัน นักศึกษาในกลุ่มทดลองมารับการฝึกโดยวิธีฝึกพูดที่เน้นการสื่อสาร ส่วนนักศึกษาที่ได้รับการฝึกโดยวิธีการฝึกพูดที่ไม่เน้นการสื่อสาร จะได้รับการฝึกหลายแบบ ทั้งในการฝึกกระสวนต่าง ๆ การโต้ตอบบทสนทนาที่ตรงไปตรงมา และในรูปถามตอบ ซึ่งเป็นไปในลักษณะที่ไม่เป็นไปตามสถานการณ์ที่อาจเกิดขึ้นจริงในชีวิตประจำวัน ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบกลุ่มตัวอย่างทั้งสองก่อนการสอนด้วยข้อสอบ The Modern Language Aptitude Test และข้อสอบ Verb Form B. ของ Torrence Test of Creative Thinking และหลังจากสอนไปจนจบภาคเรียนแล้ว ก็มีการทดสอบการฟัง การเขียน การพูดที่ถูกต้อง และสมรรถภาพในการติดต่อสื่อสาร นอกจากนี้ นักศึกษายังกรอกแบบสอบถามเกี่ยวกับทัศนคติด้วย

ผลการวิจัยปรากฏว่า ประสิทธิภาพของทั้งสองวิธีไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้ผู้วิจัยได้ให้ความเห็นว่า อาจเกิดจากจำนวนของกลุ่มตัวอย่างและธรรมชาติของกลุ่มตัวอย่าง แต่อย่างไรก็ตาม นักศึกษากลุ่มที่ได้รับการฝึกโดยวิธีการฝึกพูดที่เน้นการสื่อสาร สามารถทำคะแนนในข้อสอบที่เกี่ยวกับสมรรถภาพในการติดต่อสื่อสาร ได้ดีกว่ากลุ่มที่ได้รับการฝึกโดยวิธีการฝึกพูดที่ไม่เน้นการสื่อสาร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า วิธีการฝึกพูดที่เน้นการสื่อสาร สามารถใช้ได้ผลในการสอนที่มุ่งให้ผู้เรียนเกิดสมรรถภาพในการติดต่อสื่อสาร และผลจากการค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยกล่าวว่า จะสามารถนำไปอ้างอิงใช้ได้อย่างสมบูรณ์เฉพาะกับนักศึกษาที่เริ่มเรียนวิชาภาษาฝรั่งเศส โดยมีประสบการณ์ในการเรียนภาษานั้นมาก่อนแล้ว

สำหรับงานวิจัยในประเทศไทยนั้น เท่าที่พอจะนำมากล่าวในที่นี้คือ งานวิจัยของแมนมาศ ลีลสัตยกุล (2516: 47) ที่ได้ทำการเปรียบเทียบสัมฤทธิ์ผลการเรียนภาษาอังกฤษแบบโครงสร้างกับแบบสถานการณ์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ห้าของโรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยนำเนื้อหาในหนังสือ The Oxford English

Course for Thailand Book 1 บทที่ 13 - 16 มาเตรียมเป็นบทเรียน
 เนื้อหาที่นำมาเสนอตามวิธีการแบบโครงสร้าง จะเรียงลำดับไวยากรณ์และรูปศัพท์
 จากง่ายไปหายาก และนำเนื้อหาขึ้นมาสร้างเป็นบทสนทนาตามสถานการณ์เพื่อใช้สอน
 ด้วยวิธีสอนแบบสถานการณ์ แต่ไม่ได้คำนึงถึงลำดับความยากง่ายของไวยากรณ์และ
 ศัพท์ จากนั้นก็นำเนื้อหาทั้งสองที่เตรียมนี้ไปสอน โดยใช้ตัวอย่างประชากรเป็น
 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ของโรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จำนวน 2 ห้อง
 เรียน ห้องละ 30 คน ก่อนลงมือทดลองสอน ผู้วิจัยได้ใช้แบบทดสอบวัดความรู้เดิม
 ของนักเรียนเพื่อเก็บคะแนนมาวิเคราะห์ ปรากฏว่า คะแนนของนักเรียนทั้ง 2 กลุ่ม
 มีมีขนิมเลขคณิตและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานใกล้เคียงกัน จากนั้นผู้วิจัยได้ดำเนินการ
 สอนตามแบบเรียนที่เตรียมไว้ โดยให้กลุ่มควบคุมเป็นกลุ่มที่ใช้สอนโดยวิธีสอนแบบ
 โครงสร้างและกลุ่มทดลองใช้สอนโดยวิธีสอนแบบสถานการณ์ โดยใช้เวลาดสอนรวม 6
 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 5 ชั่วโมงต่อ 1 กลุ่ม

หลังการทดลองสอน ผู้วิจัยได้ทดสอบนักเรียนด้วยแบบทดสอบที่สร้างขึ้น
 เพื่อวัดผลสัมฤทธิ์ในการเรียนของนักเรียน ซึ่งเป็นแบบทดสอบสำหรับวัดผลสัมฤทธิ์
 ของนักเรียนที่สอนโดยวิธีสอนแบบโครงสร้าง 1 ฉบับ และแบบสถานการณ์อีก 1 ฉบับ
 โดยแต่ละฉบับประกอบด้วยข้อทดสอบย่อยแบบเลือกตอบจำนวน 50 ข้อเท่ากัน

ผลการวิจัยสรุปว่า ผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนที่ได้รับการทดลองสอนแบบ
 สถานการณ์ไม่แตกต่างจากผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบโครงสร้าง
 แต่อย่างไรก็ตามจากการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยพบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนแบบสถาน-
 การณ์ มีความสนใจในการเรียนดีกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนด้วยวิธีตามแบบโครง-
 สร้าง แม้จะใช้อุปกรณ์ช่วยในการสอนเหมือนกัน

ใน พ.ศ. 2520 เจลียวศรี จิรสิทธิ์ (2520: 53-57) ได้ทำการ
 วิจัยเรื่องการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ของทักษะการฟังและการพูดจากบทเรียนซึ่งยึด
 หลักการจัดเนื้อหาวิชาตามแนวการสอนภาษาเพื่อใช้ตามความมุ่งหมาย (Func-
 tional Notional - Based Syllabus) กับบทเรียนซึ่งยึดหลักการจัด
 เนื้อหาวิชาตามแนวการสอนแบบโครงสร้าง (Structural - Based
 Syllabus) โดยได้ทำการทดลองกับนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา

ชั้นปีที่ 1 ปีการศึกษา 2520 ของวิทยาลัยครูธนบุรี จำนวน 68 คน ผลการวิจัยสรุปได้ว่า กลุ่มนักศึกษาที่เรียนจากบทเรียนซึ่งยึดหลักการจัดเนื้อหาวิชาตามแนวการสอนภาษาเพื่อใช้ตามความมุ่งหมาย และที่เรียนจากบทเรียนซึ่งยึดหลักการจัดเนื้อหาวิชาตามแนวการสอนแบบโครงสร้าง มีผลสัมฤทธิ์แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติทั้งในทักษะการฟังและทักษะการพูด ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้ผู้วิจัยได้กล่าวไว้ว่า อาจเนื่องมาจากสาเหตุหลายประการ คือ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย โดยเฉลี่ยมีพื้นฐานความรู้ภาษาอังกฤษในทักษะการฟังและทักษะการพูดอยู่ในเกณฑ์ปานกลางหรือค่อนข้างต่ำ ประกอบกับเวลาในการทดลองซึ่งกระทำในช่วงเวลาจำกัด อาจไม่เพียงพอสำหรับที่จะก่อให้เกิดความแตกต่างอย่างเห็นได้ชัดของผลสัมฤทธิ์ของกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม แต่อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยได้ตั้งข้อสังเกตไว้ว่า นักศึกษากลุ่มทดลองที่เรียนจากบทเรียน ซึ่งยึดหลักการจัดเนื้อหาวิชาตามแนวการสอนภาษาเพื่อใช้ตามความมุ่งหมาย มีความสนใจในการเรียนมากกว่านักศึกษา กลุ่มควบคุมซึ่งเรียนจากบทเรียนที่ยึดหลักการจัดเนื้อหาวิชาตามแนวการสอนแบบโครงสร้าง และนักศึกษากลุ่มทดลองมีความสามารถในการใช้ระดับเสียงสูงต่ำ (Intonation) แสดงความรู้สึกล้อตแตรกในประโยคที่พูดออกมา ซึ่งลักษณะดังกล่าวนี้ ไม่ปรากฏในกลุ่มควบคุม นอกจากนี้ กลุ่มทดลองมีค่าคะแนนเฉลี่ยทั้งในแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์วัดทักษะในการฟังและทักษะในการพูดสูงกว่ากลุ่มควบคุม แต่ไม่มีนัยสำคัญ จึงอาจอนุมานได้ว่า บทเรียนซึ่งยึดหลักการจัดเนื้อหาวิชาตามแนวการสอนภาษาเพื่อใช้ตามความมุ่งหมาย มีผลช่วยเพิ่มพูนทักษะการฟังและทักษะการพูดแก่ผู้เรียนพอสมควร

ใน พ.ศ. 2524 คมคาย จงเจริญสุขและคณะ (2524: 72-77) ได้ทำการวิจัยเรื่องผลการใช้หนังสือภาษาอังกฤษแบบ Notional Type ของนักศึกษาฝึกหัดครูปีที่ 1 ระดับปริญญาตรีวิทยาลัยครูจันทระเกษม โดยทำการทดลองกับนักศึกษา 31 คน เป็นกลุ่มทดลอง 16 คน และกลุ่มควบคุม 15 คน คำว่าเรียนที่ใช้ในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม คือ Breakthrough 2 กลุ่มทดลองดำเนินวิธีสอนตามแนวการสอนภาษาเพื่อใช้ตามความมุ่งหมาย คือ เน้นทักษะในการสื่อความหมาย โดยเน้นการพูดการตั้งคำถามหรือการโต้ตอบเป็นภาษาอังกฤษ ส่วนกลุ่มควบคุม

ไม่จำกัดวิธีสอน ผลการวิจัยปรากฏว่า การสอนโดยใช้ตำราแบบ Notional Type และใช้วิธีสอนที่สอดคล้องกัน สามารถปรับปรุงทักษะด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะทักษะการฟังได้ดียิ่งขึ้นมาก สำหรับความเข้าใจในการเลือกใช้คำที่เหมาะสมกับสถานการณ์ และความสามารถในการเขียนประโยคนั้น นักศึกษาในกลุ่มควบคุมมีความสามารถเพิ่มขึ้นใกล้เคียงกับนักศึกษาในกลุ่มทดลอง จึงอาจสรุปได้ว่า ผลของการสอนโดยใช้หนังสือเรียนแบบ Notional Type ซึ่งเน้นการสื่อสารที่ต้องอาศัยทักษะการฟังและการพูดเป็นสำคัญ ทำให้นักศึกษาสามารถพัฒนาการฟังได้อย่างดียิ่ง สำหรับพัฒนาการในด้านอื่น โดยเฉพาะการใช้ภาษาและหลักไวยากรณ์ นักศึกษากลุ่มทดลองมีพัฒนาการจากค่าเฉลี่ยความสามารถใกล้เคียงกับกลุ่มควบคุม อย่างไรก็ตามผู้วิจัยได้กล่าวไว้ว่า เนื่องจากการทดลองสอนครั้งนี้กระทำในเวลาจำกัด คือใช้เวลาสอนเพียง ๑ ภาคเรียน ผลที่ได้จากการวิจัยจึงไม่อาจกล่าวได้เต็มที่ว่าพัฒนาการการเรียนภาษาอังกฤษได้ผลดีมากพอที่จะยึดเป็นเกณฑ์ได้

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย